

Dosarul nr. 2ra-1760/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. D. Crigan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. O. Cojocaru, R. Pulbere, A. Pahopol)

## ÎNCHEIERE

22 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ  
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul  
judecătorii

Ala Cobăneanu  
Dumitru Mardari  
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Fadieviți Marina împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor și Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală,

împotriva deciziei din 08 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției și Procuratura Generală și a fost menținută hotărârea din 16 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 15 iulie 2019, Fadieviți Marina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor și Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că prin ordonanța din 03 august 2012, s-a dispus pornirea urmăririi penale în baza art. 196 alin. (4) din Codul penal și prin ordonanța procurorului din Procuratura mun. Bălți, a fost pusă sub învinuire, fiind acuzată de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (5) din Codul penal, pentru faptul că urmărind scopul însușirii averii străine prin înșelăciune și abuz de încredere, ducându-l în eroare pe Sannier Patrich Francos Domingos că are nevoie de bani pentru loturi de pământ pentru activitatea de întreprinzător a ÎCS „PS International”, a primit de la ultimul suma de 2 218 745,60 de lei prin intermediul sistemului „Western

Union” și „Money Gram” și a cumpărat loturi de pământ în diferite localități a Republicii Moldova.

A susținut că, loturile de pământ ulterior au fost înregistrate după dânsa și mama ei Cazac L. Concomitent, la data de 15 mai 2008 din sursele financiare ale lui Sannier Patrich Francos Domingos, potrivit contractului de leasing N 263 08/F AD ICA „Total Leasing” a procurat automobilul de model „Mitsubishi-L 200” care după achitarea plăților la data de 20 mai 2009, la înmatriculat după sine.

Reclamanta a menționat că, prin ordonanța procurorului Procuraturii mun. Bălți din 15 martie 2013, a fost scoasă de sub urmărire penală din lipsa în acțiunile ei a componentei de infracțiune prevăzută de art. 190 alin. (5) din Codul penal, cu clasarea procesului penal.

A relatat că, prin încheierea din 03 iunie 2013 a Judecătoriei Bălți, a fost admisă plângerea părții vătămate, fiind recunoscute nule ordonanțele procurorilor. La data de 10 iunie 2013, prin ordonanța procurorului a fost reluată urmărirea penală. Ulterior, prin ordonanța din 11 octombrie 2013, menținută prin ordonanța procurorului șef Bălți din 15 octombrie 2013, a fost scoasă integral de sub urmărirea penală în temeiul lipsei în acțiunile ei a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal, cu clasarea clauzei penale. Prin încheierea din 25 noiembrie 2013 a Judecătoriei Bălți, plângerea părții vătămate împotriva ordonanței din 11 octombrie 2013 privind clasarea procesului penal, a fost respinsă.

Fadievi Marina a afirmat că la 26 august 2014, procurorul adjunct în Procuratura mun. Bălți a emis ordonanța de anulare a ordonanței de clasare a procesului din 11 octombrie 2013, cu reluarea urmăririi penale pe această cauză penală, făcând trimitere la art. 287 alin. (4) din Codul de procedură penală. Această ordonanță a fost contestată la procurorul ierarhic superior, care prin ordonanța din 04 decembrie 2014 a respins contestația. La data de 01 decembrie 2014, în lipsa răspunsului la contestație, a fost depusă o plângere împotriva ordonanței din 26 august 2014, ulterior completată, solicitându-se și nulitatea ordonanței procurorului-șef din 04 decembrie 2014.

A declarat că prin încheierea din 12 ianuarie 2015, judecătorul de instrucție a respins plângerea înaintată. Însă, prin decizia din 11 februarie 2015 a Colegiului penal al Curții de Apel Bălți, a fost admis recursul său și a fost casată încheierea judecătorului de instrucție din 12 ianuarie 2015, cu remiterea plângerii instanței de judecată, care examina cauza penală în fond în privința dânzei.

A precizat că prin ordonanța din 17 noiembrie 2014, învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal, a fost completată cu unele fapte care au avut loc după încetarea urmăririi penale din 26 august 2014.

Reclamanta a indicat că la 04 decembrie 2014, procurorul prin rechizitoriu a sesizat instanța, invocând acuzarea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) CP. Prin sentința din 27 decembrie 2016 a Judecătoriei Bălți, procesul penal a fost încetat în legătura cu faptul că există o ordonanță a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de scoatere de sub urmărire penală. Prin decizia din 19 aprilie 2018 a Colegiului penal al Curții de Apel Bălți, apelurile declarate de

procuror și avocat au fost respinse ca nefondate, fiind menținută sentința instanței de fond fără modificări. Instanța a reținut că, în situația din speță, când pe caz a fost adoptată ordonanța procurorului adjunct din Procuratura Bălți din 26 august 2014, prin care s-a dispus anularea ordonanței din 11 octombrie 2013 de scoatere de sub urmărire penală a reclamantei cu reluarea urmăririi penale, este ilegală și lovită de nulitate absolută. Prin decizia din 26 martie 2019 a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, au fost respinse recursurile ordinare declarate de acuzatorul de stat și avocatul părții vătămate și a fost menținută decizia instanței de apel.

A invocat că a fost trasă ilegal la răspundere penală, fiind acuzată de comiterea unei infracțiuni grave. Pe parcursul judecării cauzei penale, a suportat cheltuieli de asistență juridică în mărime de 73 000 de lei, precum și i-a fost cauzat prejudiciu moral în mărime de 100 000 de lei, la evaluarea căruia s-a ținut cont de rezonanța pe care a avut-o în societatea informația de spre învinuirea sa.

Reclamanta consideră că suma de 100 000 de lei ar reprezenta o modalitate de compensare rezonabilă și echitabilă a prejudiciului moral, fiind în măsură să atenueze suferințele fizice și psihice cauzate.

A solicitat încasarea din bugetul de stat în beneficiul său a sumei de 73 000 de lei cu titlu de prejudiciu material și sumei de 100 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 16 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea depusă de Fadievici Marina și s-a încasat din contul statului, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul Marinei Fadievici suma de 73 000 de lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La data de 27 martie 2020 Ministerul Justiției a declarat apel împotriva hotărârii din 16 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

La data de 04 mai 2020 Procuratura Generală a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin decizia din 08 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției și Procuratura Generală și a fost menținută hotărârea din 16 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a considerat că instanța de fond corect a stabilit necesitatea de a admite acțiunea înaintată de Fadievici Marina împotriva acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, or, din materialele cauzei rezultă cu certitudine că reclamantei i-a fost cauzat un prejudiciu moral în urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală. Astfel, prin actul de punere sub urmărire penală a reclamantei și ulterior, de scoatere sub urmărire penală ca în consecință la data de 26 august 2014, procurorul adjunct în Procuratura mun. Bălți urma să emită ordonanța de anulare a ordonanței de clasare a procesului din 11 octombrie 2013 cu trimiterea cauzei în instanța de judecată, prin sine constituie o confirmare a încălcării drepturilor

persoanei, comise de autorități față de cel tras la răspunderea penală, indiferent de faptul dacă în final s-a ajuns sau nu la condamnarea publică, achitarea persoanei sau scoaterea persoanei de sub urmărirea penală.

Prin urmare, instanța de apel a respins argumentele Ministerului Justiției și Procuraturii Generale precum că instanța de fond incorect a calculat și a stabilit necesitatea reparării prejudiciului material și moral, or, în acest sens nu au fost prezentate probe.

La data de 13 septembrie 2021 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea admiterii acțiunii, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

În motivarea recursului s-a invocat interpretarea în mod eronat a legii și aprecierea arbitrară a probelor de către instanța de apel.

Recurentul a indicat că intimata nu a motivat cauzarea prejudiciului moral, iar în privința acesteia nu a fost aplicată nicio măsură procesuală de constrângere și s-a aflat în libertate fiind alături de familie. Reluarea urmăririi penale care ulterior a fost declarată nulă prin hotărâre judecătorească, nu justifică acordarea prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei. În numeroase hotărâri pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, reclamanții primesc o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral prin pronunțarea unei hotărâri care constată încălcarea dreptului invocat.

A susținut că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale și anume, existența faptei ilicite. La caz, la materialele cauzei nu există niciun act emis de către judecătorul de instrucție sau de către instanța de judecată prin care acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanței de judecată, ar fi fost declarate ilegale.

Cu referire la cheltuielile de asistență juridică, Ministerul Justiției a indicat că suma de 73 000 de lei, încasată de către instanțele de judecată, este neîntemeiată și exagerată, deoarece intimata doar a prezentat bonul de plată, fără însă a justifica acțiunile avocatului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 08 iunie 2021.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a fost expediată în adresa recurentului la data de 08 septembrie 2021 (f.d. 241, volumul I), lipsind date cu privire la recepționarea acesteia.

Astfel, recursul, declarat la data de 13 septembrie 2021, este în termen.

La 21 octombrie 2021, copia recursului a fost expediată în adresa Marinei Fadievici, Procuraturii Generale și Ministerului Finanțelor, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 10, volumul II).

Prin referința depusă la 09 noiembrie 2021 Fadievici Marina, reprezentată de avocatul Ursu Nicolae, a solicitat considerarea recursului ca inadmisibil, deoarece nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

Alte referințe nu au fost depuse.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b<sup>1</sup>) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției nu se

încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Ministerul Justiției asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ministerul Justiției, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Ministerul Justiției se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,  
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic